

Petogodišnji programi za saradnju u pravosuđu i unutrašnjim poslovima EU

Evropska unija je cilj izgradnje evropskog Prostora slobode, bezbednosti i pravde (eng. *Area of Freedom, Security and Justice*, skr. *AFSJ*) utvrdila u Preambuli Ugovora iz Amsterdama 1997. godine. Prioriteti saradnje, kao i načini izgradnje AFSJ formulisani su u prvom petogodišnjem programu, na samitu u Tampereu održanom 1999. godine, za vreme finskog predsedavanja EU. Drugi petogodišnji plan, poznat pod imenom Haški program, usvojen je 2004. godine za vreme holandskog predsedavanja EU. U decembru 2009. godine ističe važenje Haškog programa, pa je jedan od glavnih zadataka švedskog predsedavanja EU formulisanje novog plana policijske i pravosudne saradnje. On je trenutno poznat pod radnim nazivom kao Stokholmski program.

Program bi trebalo da pruža smernice za saradnju država članica EU u sledećim oblastima: slobodno kretanje ljudi; vize; spoljne granice EU; šengensko područje; imigracije; azil; pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima; borba protiv ilegalnih droga; građanstvo EU; zaštita podataka; ljudska prava; rasizam i ksenofobija; prevencija kriminala; borba protiv organizovanog kriminala i politika proširenja u kontekstu pravosudnih i unutrašnjih poslova.

Bezbednosno okruženje u EU nije se mnogo promenilo tokom poslednje decenije, tako da su prioriteti postavljeni u petogodišnjim programima ostali isti ili slični. Ipak, u predlogu Stokholmskog programa primećuje se da je naglasak stavljen na koncept ljudske bezbednosti. Objašnjava se da je „sadašnji prioritet postavljanje građanina u srce prostora slobode, bezbednosti i pravde“. Predviđeno je da razmenom policijskih oficira za vezu, intenzivnijom razmenom informacija, kao i

direktnim priznavanjem sudskih odluka drugih zemalja članica EU bude pojačana saradnja policija kako bi bila lakše ostvarena zagarantovana prava građana.

